

Bruxelles, 28 mai 2021
(OR. en)

Dosar interinstituțional:
2018/0199(COD)

5488/1/21
REV 1 ADD 1

FSTR 7
REGIO 7
FC 1
CADREFIN 32
RELEX 35
CODEC 75
PARLNAT 126

EXPUNERE DE MOTIVE A CONSILIULUI

Subiect: Poziția în primă lectură a Consiliului în vederea adoptării unui
REGULAMENT AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială
europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională
și de instrumentele de finanțare externă

- Expunere de motive a Consiliului
- Adoptată de Consiliu la 27 mai 2021

I. INTRODUCERE

1. La 29 mai 2018, Comisia a prezentat o propunere de regulament privind dispoziții specifice pentru obiectivul de cooperare teritorială europeană (Interreg) sprijinit de Fondul european de dezvoltare regională și de instrumentele de finanțare externă ¹ (Regulamentul Interreg), care face parte din pachetul legislativ privind politica de coeziune pentru perioada 2021-2027. În conformitate cu articolele 174, 176 și 177 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE), obiectivul general de politică al Fondului european de dezvoltare regională (FEDR) este de a consolida coeziunea economică, socială și teritorială a Uniunii prin reducerea decalajelor dintre diferitele regiuni ale UE, în rândul cărora trebuie să se acorde o atenție deosebită anumitor categorii de regiuni, printre care sunt menționate în mod explicit regiunile transfrontaliere. Regulamentul Interreg adoptă dispoziții specifice care să permită unuia sau mai multor state membre și regiunilor lor, precum și unuia sau mai multor state membre și țări terțe și regiunilor acestora să coopereze la nivel transfrontalier.
2. Comitetul Economic și Social European și-a adoptat avizul la 19 septembrie 2018 ², iar Comitetul Regiunilor și-a adoptat avizul la 5 decembrie 2018 ³.
3. Parlamentul European și-a adoptat poziția în primă lectură cu privire la Regulamentul Interreg în cadrul ședinței sale plenare din 26 martie 2019.
4. Grupul de lucru pentru măsuri structurale a examinat propunerea de regulament Interreg în cadrul mai multor reuniuni desfășurate în timpul președințiilor bulgară, austriacă, română, finlandeză, croată și germană.
5. Comitetul Reprezentanților Permanenți a aprobat la 29 mai 2019 mandatul de negociere parțial inițial. La 5 octombrie 2020, mandatul parțial de negociere a fost actualizat de Comitetul Reprezentanților Permanenți pentru a ține seama de concluziile Consiliului European privind cadrul financiar multianual 2021-2027 și de pachetul de redresare adoptate în cadrul reuniunii extraordinare a Consiliului European din 17, 18, 19, 20 și 21 iulie 2020.

¹ Doc. ST 9536/18 + ADD 1.

² JO C 440, 6.12.2018, p. 116.

³ JO C 86, 7.3.2019, p. 137.

6. Pe baza mandatelor respective, președințiile finlandeză, croată și germană au desfășurat negocieri interinstituționale care s-au încheiat la 2 decembrie 2020.
7. La 18 decembrie 2020, Comisia pentru dezvoltare regională (REGI) a Parlamentului European a aprobat rezultatul negocierilor interinstituționale. La 20 ianuarie 2021, președintele comisiei REGI a transmis o scrisoare președinției Consiliului indicând faptul că va recomanda plenului ca poziția Consiliului să fie acceptată, sub rezerva verificării de către experții juriști-lingviști, în a doua lectură a Parlamentului.
8. Ținând seama de acordul sus-menționat și în urma revizuirii de către experții juriști-lingviști, Consiliul și-a adoptat poziția în primă lectură la 27 mai 2021, în conformitate cu procedura legislativă ordinară prevăzută la articolul 294 din TFUE.

II. OBIECTIV (ARTICOLUL 1)

9. În conformitate cu articolul 176 din TFUE, FEDR este menit să contribuie la corectarea principalelor dezechilibre regionale din Uniune. În temeiul articolului respectiv și al articolului 174 al doilea și al treilea paragraf din TFUE, FEDR va contribui la reducerea decalajelor dintre nivelurile de dezvoltare a diferitelor regiuni, precum și la atenuarea rămânerii în urmă a regiunilor cel mai puțin favorizate, în rândul cărora se va acorda o atenție deosebită anumitor categorii de regiuni, printre care sunt menționate în mod explicit regiunile transfrontaliere.
10. Regulamentul Interreg adoptă dispozițiile specifice necesare referitoare la obiectivul de cooperare teritorială europeană („Interreg”), care să permită unuia sau mai multor state membre și regiunilor lor să coopereze la nivel transfrontalier în ceea ce privește programarea eficace, inclusiv dispoziții privind asistența tehnică, monitorizarea, evaluarea, comunicarea, eligibilitatea, gestiunea și controlul, precum și gestiunea financiară.

11. În ceea ce privește sprijinul acordat programelor Interreg din instrumentele de finanțare externă ale Uniunii [Instrumentul de asistență pentru preaderare (IPA III), Instrumentul de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională (IVCICI)], Regulamentul Interreg definește obiective specifice suplimentare, precum și normele pentru integrarea acestor fonduri în programele Interreg. Regulamentul Interreg stabilește totodată posibilitatea participării țărilor și a teritoriilor de peste mări (TTPM) la programele Interreg.
12. În ceea ce privește sprijinul acordat programelor Interreg din fondurile Interreg (FEDR și instrumentele de finanțare externă ale Uniunii), Regulamentul Interreg definește obiectivele specifice Interreg, criteriile de eligibilitate pentru statele membre, țările terțe, țările partenere și TTPM și regiunile acestora, resursele financiare și criteriile de alocare a acestora.

III. ANALIZA POZIȚIEI ÎN PRIMĂ LECTURĂ A CONSILIULUI

(a) Componente ale Interreg (articolul 3)

13. În conformitate cu poziția în primă lectură a Consiliului, programele de cooperare transfrontalieră, transnațională și interregională vor continua în cadrul Interreg. Fiecare dintre programele respective se justifică prin propriile merite, iar domeniile de succes ale programelor vor fi menținute.
14. Pe baza experienței de cooperare transfrontalieră și transnațională din perioada de programare 2014-2020 în regiunile ultraperiferice, în care combinarea ambelor componente într-un singur program pentru fiecare domeniu de cooperare nu a adus suficiente simplificări autorităților responsabile de program și beneficiarilor programelor, a fost instituită o componentă specifică regiunilor ultraperiferice pentru a permite acestora să coopereze cu țările și teritoriile învecinate într-un mod cât mai simplu și eficace.

15. În cadrul Interreg, FEDR și (după caz) instrumentele de finanțare externă ale Uniunii vor sprijini următoarele componente:

- **Componenta A:** cooperarea transfrontalieră între regiunile limitrofe pentru a promova dezvoltarea regională integrată și armonioasă între regiunile frontaliere terestre și maritime învecinate;
- **Componenta B:** cooperarea transnațională pe teritorii transnaționale mai mari sau în jurul bazinelor maritime, cu implicarea partenerilor de program naționali, regionali și locali din statele membre, din țările terțe și din țările partenere și TTPM, în vederea atingerii unui grad mai înalt de integrare teritorială;
- **Componenta C:** cooperarea interregională pentru a spori eficacitatea politicii de coeziune prin promovarea:
 - (a) programului Interreg Europa,
 - (b) programului URBACT,
 - (c) programului INTERACT și a
 - (d) programului ESPON,
- **Componenta D:** cooperarea regiunilor ultraperiferice între ele, precum și cu țările terțe sau țările partenere sau TTPM cu care se învecinează sau cu organizațiile de integrare și cooperare regională ori cu mai multe dintre acestea, în vederea facilitării integrării regionale și a dezvoltării armonioase a regiunilor ultraperiferice în propria lor vecinătate.

(b) Obiectivele specifice Interreg și concentrarea tematică (articolele 14 și 15)

16. FEDR contribuie, în cadrul Interreg, la obiectivele specifice din cadrul obiectivelor politicii de coeziune. Cu toate acestea, lista obiectivelor specifice din cadrul diferitelor obiective de politică este adaptată la nevoile specifice ale Interreg pentru a permite intervenții de tip FSE, prin acțiuni comune în cadrul programelor Interreg. În plus, se adaugă două obiective specifice Interreg – „Îmbunătățirea guvernancei în materie de cooperare” și „Sporirea siguranței și securității Europei”. Poziția în primă lectură a Consiliului asigură un bun echilibru între cele cinci obiective ale politicii de coeziune și cele două obiective specifice Interreg.
17. În acest context, programele Interreg pot sprijini obiectivul specific Interreg „Îmbunătățirea guvernancei în materie de cooperare” prin una sau mai multe dintre următoarele acțiuni:
- (a) consolidarea capacității instituționale a autorităților publice, în special a celor mandatate să gestioneze un anumit teritoriu, și a părților interesate (toate componentele);
 - (b) consolidarea eficacității administrației publice prin promovarea cooperării juridice și administrative și a cooperării între cetățeni, actori ai societății civile și instituții, în special în vederea soluționării obstacolelor juridice și de altă natură din regiunile de frontieră (componentele A, C, D și, după caz, B);
 - (c) consolidarea încrederii reciproce, în special prin încurajarea acțiunilor interpersonale (componentele A, D și, după caz, B);
 - (d) consolidarea capacității instituționale a autorităților publice și a părților interesate, în vederea punerii în aplicare a strategiilor macroregionale și a strategiilor pentru bazinele maritime, precum și a altor strategii teritoriale (toate componentele);
 - (e) consolidarea democrației durabile și sprijinirea actorilor societății civile și a rolului acestora în procesele de reformă și în tranzițiile democratice (toate componentele cu implicarea țărilor terțe, a țărilor partenere sau a TTPM) și
 - (f) alte acțiuni de sprijinire a unei mai bune guvernance în materie de cooperare (toate componentele).

18. Pe de altă parte, programele Interreg pot contribui, de asemenea, la obiectivul specific Interreg „Sporirea siguranței și securității Europei”, prin acțiuni în domeniul gestionării trecerilor frontierei și al gestionării mobilității și migrației, inclusiv al protecției și integrării economice și sociale a resortisanților țărilor terțe (de exemplu a migranților și a persoanelor care beneficiază de protecție internațională).
19. Până la 20 % din resursele disponibile pentru fiecare dintre programele Interreg A, B și D se pot aloca obiectivului specific Interreg „Îmbunătățirea guvernanței în materie de cooperare”, iar până la 5 % se pot aloca obiectivului specific Interreg „Sporirea siguranței și securității Europei”.
20. În ceea ce privește concentrarea tematică, pentru fiecare program Interreg A, B și D, acordul la care s-a ajuns cu Parlamentul alocă cel puțin 60 % din resursele disponibile obiectivului de politică 2 (o Europă mai verde, rezilientă, cu emisii reduse de dioxid de carbon, care se îndreaptă către o economie cu zero emisii de dioxid de carbon) și cel mult altor două obiective de politică, în timp ce programele Interreg A de-a lungul frontierelor terestre interne vor aloca cel puțin 60 % obiectivului de politică 2 și obiectivului de politică 4 (o Europă mai socială și mai incluzivă, prin implementarea Pilonului european al drepturilor sociale) și cel mult altor două obiective de politică.

(c) Fonduri pentru proiecte mici (articolul 25)

21. Proiectele mici reunesc persoane la nivel local și sunt importante pentru dezvoltarea zonelor de frontieră. Ceea ce diferențiază astfel de proiecte este faptul că acestea au un domeniu de aplicare modest și, prin urmare, sprijinul financiar necesar este, de asemenea, modest. Poziția în primă lectură a Consiliului asigură faptul că proiectele mici pot fi puse în aplicare cu succes prin simplificarea modalităților necesare pentru acestea și prin încorporarea unor norme clare referitoare la guvernanța lor.
22. Destinatarii finali din cadrul unui fond pentru proiecte mici vor primi sprijin prin intermediul beneficiarului și vor pune în aplicare proiectele mici în cadrul respectivului fond pentru proiecte mici („proiect mic”). Beneficiarul poate fi o entitate juridică transfrontalieră sau o GECT sau un organism cu personalitate juridică. În cadrul fiecărui program Interreg, va fi posibil să se instituie fonduri pentru proiecte mici, întrucât contribuția totală la fondurile pentru proiecte mici nu trebuie să depășească 20 % din alocarea totală a programului Interreg respectiv.

(d) Participarea țărilor terțe, a țărilor partenere, a TTPM sau a organizațiilor de integrare și cooperare regională la programele Interreg în sistem de gestiune partajată (articolele 53-60)

23. Poziția în primă lectură a Consiliului reprezintă un pas înainte către simplificarea cooperării dincolo de frontierele Uniunii. Pentru a aplica un set de norme în cea mai mare parte comune în cadrul sistemului de gestiune partajată atât în statele membre participante, cât și în țările terțe sau țările partenere participante, TTPM sau organizațiile de integrare regională sau de cooperare, se vor aplica normele Interreg „normale”. Cu toate acestea, sunt necesare anumite adaptări pentru a lua în considerare participanții care nu au obligații în temeiul dreptului UE. În acest context, acest capitol stabilește norme specifice privind autoritățile responsabile de programe, metodele de gestiune, eligibilitatea, proiectele mari de infrastructură, achizițiile publice, gestiunea financiară și încheierea acordurilor de finanțare.
24. Punctul de plecare este că eligibilitatea cheltuielilor este legată de semnarea acordului de finanțare de către țara terță, țara parteneră sau TTPM în cauză. Autorităților responsabile de programele Interreg le pot corespunde autoritățile echivalente din țările terțe, din țările partenere sau din TTPM. Achizițiile pentru beneficiari vor respecta normele privind achizițiile externe, astfel cum sunt prevăzute în Regulamentul financiar. Atunci când sprijinul provine dintr-un instrument de finanțare externă al Uniunii sau în cazul transferului unei contribuții suplimentare din partea unei țări terțe, a unei țări partenere sau a unei TTPM, va fi stabilită o rată de cofinanțare diferită de cea națională.

(e) Dispoziții specifice privind gestiunea indirectă (articolul 61)

25. Acordul la care s-a ajuns cu Parlamentul prevede posibilitatea ca programele Interreg din cadrul cooperării regiunilor ultraperiferice (componenta D) să fie implementate în sistem de gestiune indirectă. Sunt stabilite norme specifice referitoare la modul de implementare a acestor programe în ansamblu sau parțial în cadrul gestiunii indirecte.

IV. CONCLUZIE

25. Poziția în primă lectură a Consiliului reflectă compromisul la care s-a ajuns în cadrul negocierilor dintre Consiliu și Parlamentul European, cu sprijinul Comisiei.
26. Consiliul consideră că poziția sa în primă lectură reprezintă un pachet echilibrat pentru toate programele Interreg acoperite de acest regulament pentru perioada de programare 2021-2027.
